

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Guillaume Musso
DEMAIN

Copyright © XO Éditions 2013. All rights reserved.
Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01011-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

GIJOM MUSO

*Ako sutra
ne postoji*

Preveo Ljubeta Babović

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2014.

Ljubav puzi kada ne može da hoda.
Vilijam Šekspir

PRVI DEO

Neostvareni susreti

PRVI DAN

Među fantomima

Nismo ono što vidimo u ogledalu.

Ono smo kako nas drugi vide.

Tarun Dž. Tedžpal

UNIVERZITET HARVARD

KEMBRIDŽ

19. DECEMBAR 2011.

Amfiteatar je bio prepun, ali je u njemu vladala tišina.

Kazaljke bronzanog brojčanika starog zidnog sata pokazivale su 14.55. Čas filozofije koji je držao Metju Šapiro bližio se kraju.

Dok je sedela u prvom redu, Erika Stjuart, dvadeset dve godine, uporno je posmatrala svog profesora. Već čitav sat bezuspešno je pokušavala da privuče njegovu pažnju, upijajući svaku njegovu reč, klimajući glavom na svaku njegovu primedbu. Uprkos ravnodušnosti na koju su nailazili podsticaji mlade žene, profesor ju je svakim danom sve više opčinjavao.

Njegovo mladoliko lice, kratka kosa i brada koju je tek počeo da pušta davali su mu neodoljiv šarm, koji je izazivao mnogo uzbuđenja među studentkinjama. Sa svojim izbledelim farmerkama, starim čizmama od pohabane kože i džemperom sa okruglim izrezom Metju je više ličio na postdiplomca nego na neke od svojih kolega strogog i ozbiljnog izgleda,

kakvi su se mogli sresti u univerzitetskom kampusu. Međutim, njegova elokvencija bila je još zavodljivija od njegovog lepog lica.

Metju Šapiro bio je jedan od najpopularnijih profesora na univerzitetu. Već pet godina predavao je na Kembridžu, a njegova predavanja svake godine sve više su oduševljavala nove studente. Zahvaljujući dobrom glasu kojim se proćuo, više od osamsto studenata upisalo se u tom tromesećju da prati njegova predavanja, pa su se njegovi ćasovi sada odvijali u najvećem amfiteatru Sever hola.

FILOZOFIJA JE BESKORISNA AKO NE MOŹE DA ODAGNA DUŠEVNE PATNJE.

Ispisana lepim rukopisom, ova Epikurova izreka ćinila je kićmeni stub Metjuovih predavanja.

Njegovi ćasovi filozofije pokazali su se prijemćivim i nisu obilovali nerazumljivim koncepcijama. Sva njegova rasuđivanja bila su vezana za stvarnost. Šapiro je svako predavanje poćinjavao svakodnevnim Źivotom studenata, konkretnim problemima sa kojima su se suoćavali: strahom da će pasti na ispitu, da će doći do raskida neke ljubavne veze, nasilništvom, kakav je smisao njihovog studiranja... Kada bi se takva problematika iznela, profesor se pozivao na Platona, Seneku, Nićea ili Šopenhauera. I, zahvaljujući Źivotnosti njegovih izlaganja, ti grandiozni umovi ostavljali su takav utisak da su studenti za trenutak mogli da ostave po strani univerzitetske prirućnike, postanu njegovi bliski prijatelji, spremni da prihvate korisne i pristupaćne savete.

Metju je svojom inteligencijom i duhovitošću u predavanja ukljućio i širok spektar narodne kulture. Filmovi, pesme, crtani filmovi: sve to je moglo biti predmet filozofiranja. Ćak su i televizijske serije pronašle svoje mesto u njegovim predavanjima. U *Doktoru Hausu* prikazano je eksperimentalno rasuđivanje, brodolomi u seriji *Izguljeni* navodili su na razmišljanja o stanju u drućtvu, dok je propaganda maćizma *Ljudi s Menhetna* otvarala vrata za proućavanje razvoja odnosa izmeću muškaraca i Źena.

Ako je ova pragmatićna filozofija s jedne strane doprinela da on postane zvezda u kampusu, isto tako je izazivala mnogo ljubomore i ljutnje kod kolega koji su svoja predavanja sprovodili sasvim površno. Srećom,

dotadašnji uspjesi njegovih studenata na ispitima i takmičenjima išli su Metjuu u prilog.

Jedna grupa studenata čak je snimila njegova predavanja i stavila ih na Jutjub. Ta njihova inicijativa privukla je radoznalost jednog novinara *Boston glouba*, koji je napisao članak o tome. Nakon objavljivanja članka u *Njujork tajmsu*, Šapiro je bio podstaknut da napiše neku vrstu antipriručnika filozofije. Iako se knjiga odlično prodavala, mladi profesor se nije prepustio zanosu zbog popularnosti koja se rodila, već je stalno bio na raspolaganju svojim studentima i vodio brigu o njihovom uspehu. Ipak, ta lepa priča doživela je tragičan obrt. Prošle zime Metju Šapiro izgubio je suprugu u saobraćajnoj nesreći. Njen iznenadni i surovi nestanak učinio ga je potpuno bespomoćnim. Mada je nastavio da drži strastvena i uzbudljiva predavanja, izgubio je ono oduševljenje koje ga je činilo tako posebnim.

Erika zažmiri da bi bolje proučila svog profesora. Otkako je doživeo porodičnu dramu, nešto se slomilo u Metjuu. Crte lica su mu očvrsle, a pogled izgubio sjaj. Međutim, bol i tuga davale su mu setnu i melanholičnu auru koja ga je u očima ove mlade žene činila još neodoljivijim.

Studentkinja zatvori oči i prepusti se ozbiljnom i smirenom glasu koji se širio amfiteatrom. Bio je to glas koji je izgubio nešto od svoje harizme, ali je ostao nekako smirujući. Sunčevi zraci probijali su se kroz prozorska stakla, grejali veliku prostoriju i bleštavom svetlošću obasjavali centralnu galeriju. Erika se osećala dobro, uljuljkana njegovim sigurnim glasom.

Ali taj čarobni trenutak ne potraja dugo. Trgnula se kada se začulo zvono koje je označavalo kraj časa. Bez žurbe je složila svoje stvari, zatim sačekala da se sala isprazni, pa onda stidljivo prišla Šapiru.

„Šta vi radite ovde, Erika?“, začudi se Metju kada je primeti. „Već ste položili ovaj predmet prošle godine. Ne morate više da prisustvujete mojim časovima.“

„Došla sam zbog rečenice Helen Rouland, one koju često navodite.“ Metju se namršti u znak nerazumevanja.

„Ludosti zbog kojih najviše žalimo jesu one koje nismo počinili kada smo imali priliku za to.“

Zatim skupi hrabrost da objasni.

„Da ne bih žalila, želela bih da počinim jednu ludost. Evo, sledeće subote mi je rođendan i htela bih... htela bih da vas pozovem na večeru.“

Metju širom otvori oči i odmah pokuša da urazumi svoju studentkinju: „Vi ste inteligentna mlada žena, Erika, i vrlo dobro znate da postoji najmanje dvesta pedeset razloga zbog kojih moram da odbijem vaš poziv.“

„Ali vi biste to želeli, zar ne?“

„Ne navaljujte, molim vas“, prekide je on.

Erika oseti kako joj sramota izbija na lice. Promrmlja još nekoliko reči u znak izvinjenja, pa onda izađe iz sale.

Metju uz uzdah obuče kaput, veza šal, pa i on izađe u dvorište kampusa.

Sa svojim prostranim livadama, impozantnim zgradama od tamne opeke i latinskim izrekama, istaknutim iznad mnogih vrata, Harvard je imao otmenost i bezvremenost britanskih koledža.

Našavši se napolju, Metju savi cigaretu, zapali je, pa onda brzo napusti Sever hol. Sa otrcanim rancem preko ramena pređe preko Jarda, velikog travnatog dvorišta, odakle je polazio čitav lavirint staza koje su vijugale u dužini od nekoliko kilometara, na prostoru gde su se nalazile sale za predavanja, biblioteke i spavaonice.

Park se kupao u prijatnoj jesenjoj svetlosti. Već deset dana temperatura je bila neobično blaga za ovo doba godine i sunce je stanovnicima Nove Engleske obilato nudilo prijatno i zakasnelo miholjsko leto.

„Gospodine Šapiro! Pazite!“

Metju okrenu glavu u pravcu odakle je dolazio glas koji ga je upozoravao. Lopta za američki fudbal dolazila je ka njemu. On je uhvati u poslednjem trenutku i odmah je vrati kvarterbeku koji ga je upozorio.

Studenti sa otvorenim laptopovima na kolenima zaposeli su sve klupe Jarda. Smeh je odzvanjao po livadi i vodili su se prijatni razgovori. Ovde su se više nego na drugim mestima harmonično mešali pripadnici raznih naroda, i ta mešavina kultura predstavljala je pravo bogatstvo. Pored toga, bordo i siva, dve fetiš boje slavnog univerziteta, ponosno su se isticale na bluzama, majicama i sportskim torbama. Duh pripadništva zajednici na Harvardu prevazilazio je sve različitosti.

Metju opet posegnu za cigaretom dok je prolazio ispred Masačusets hola, monumentalne zgrade džordžijanske arhitekture, u kojoj su bile smeštene kancelarije uprave i spavaonice za studente prve godine.

Pomoćnica rektora gospođica Mur stajala je na stepeništu i uputila mu besan pogled, praćen opomenom („Gospodine Šapiro, koliko puta moram da vam ponovim da je zabranjeno pušenje u kampusu...“) i besedom o štetnosti duvana.

Metju ne obrati pažnju na nju i zadrža čvrst pogled i smiren izgled. Za trenutak dođe u iskušenje da joj odgovori da je umiranje stvarno samo njegova briga, ali se predomisli i napusti krug univerziteta kroz džinovsku kapiju koja je izlazila na Harvard skver.

Skver na kojem je vrvelo kao u košnici bio je u stvari veliki trg okružen trgovinama, knjižarama, malim restoranima i kafićima sa terasama, na kojima su studenti i profesori popravljali svet ili nastavljali sa svojim predavanjima. Metju zavuče ruku u džep i izvuče kartu za metro. Baš kad je zakoračio na pešački prelaz koji je vodio na stanicu T – crvenom linijom kojom se stizalo do centra Bostona za manje od četvrt sata – stari ševrolet kamaro uz gromoglasnu buku izlete na ugao Masačusetske avenije i Pibodijeve ulice. Mladi profesor odskoči i napravi korak unazad, da ga ne bi zakačio jarkocrveni kupe koji uz škripu guma stade pored njega.

Prednje prozorsko staklo se spusti i pojavi se riđa kosa Ejpril Ferguson, koja mu je postala cimerka nakon smrti njegove žene.

„Zdravo, crnokosi lepotane, da te povezem?“

Drndanje V8 odjekivalo je ovom ekološkom enklavom u koju su dolazili samo biciklisti i polovna vozila.

„Radije ću se vratiti javnim prevozom“, odbi je on. „Voziš kao da si u nekoj video-igrici!“

„Hajde, ne izigravaj kukavicu. Vozim odlično i ti to znaš!“

„Ne navaljuj. Moja kćerka je već izgubila majku. Hteo bih da izbegnem da ostane siročić sa četiri i po godine.“

„Ma ajde molim te! Ne preteruj! Hajde, kukavice, požuri! Blokiram saobraćaj ovde!“

Začuš se sirene automobila i požuriše Metjua, koji uzdahnu, pomiri se sa sudbinom i uvuče se u ševrolet.

Samo što je vezao pojas, uprkos svim propisima o bezbednosti, kamaro napravi smeo polukrug i kao vihor krenu u pravcu severa.

„Boston je s druge strane!“ pobuni se on i uhvati se za vrata.

„Samo da nakratko svratim u Belmont. Na deset minuta. Zamolila sam bebisiterku da ostane sat duže.“

„A da mi nisi ništa rekla? Upozoravam te, ja...“

„Zamisli, možda sam pronašla kupca za Utamarov* bakrorez“, reče ona.

Ejpril je držala umetničku galeriju na Saut Endu: izložbeni prostor specijalizovan za erotsku umetnost. Stvarno je imala talenta da otkrije nepoznata dela i da ih preprouda, izvlačeći dobru cenu.

Metju skide gumice s platnene košuljice u kojoj je bio zaštićen japanski bakrorez. Šunga** iz XVIII veka, na kojoj su prikazani kurtizana i njen klijent u seksualnom činu, koliko senzualnom toliko i akrobatskom. Previše izražena sloboda scene bila je ublažena prefinjenošću linija i bogatim izborom motiva i tkanina. Gejšino lice odisalo je finoćom i fascinantnom otmenošću. Nije čudno što je taj tip rezbarije kasnije uživao ugled jednak Klimtu ili Pikasu.

„Jesi li sigurna da ćeš se odvojiti od nje?“

„Dobila sam ponudu koja se ne odbija“, dobaci ona, imitirajući glas Marlona Branda u *Kumu*.

„Od koga?“

„Od jednog velikog azijskog kolekcionara koji je došao u Boston da poseti kćerku. Očigledno je da je spreman da napravimo posao, ali ostaje u gradu samo jedan dan. Možda mi se neće skoro ukazati takva prilika...“

Ševrolet je napustio univerzitetsku četvrt. Ona izađe na auto-put duž Freš Ponda, velikog jezera Kembridža, na nekoliko kilometara od Belmonta, malog vikend-naselja na zapadu Bostona. Ejpril ubaci adresu u GPS i prepusti mu da ih odvede do ove otmene porodične četvrti. Tu se nalazila škola okružena drvećem i prostorom za igru, parkom sa sportskim terenima. Bio je tu čak i ulični prodavac sladoleda, kao da je izašao direktno iz pedesetih godina prošlog veka. Uprkos formalnoj zabrani, kamaro zaobiđe školski autobus i parkira se u mirnoj ulici s porodičnim kućama.

„Ideš li sa mnom?“, upita ona i uze blok s crtežima.

Metju odmahnu glavom.

---

* Utamaro Kitagava (1753–1806), japanski slikar i grafičar. (Prim. prev.)

** Japanski erotski bakrorez. (Prim. prev.)

„Radije ću te sačekati u kolima.“

„Završiću što pre mogu“, obeća mu ona, na brzinu popravi frizuru u retrovizoru i ostavi uvojak preko desnog oka u stilu Veronike Lejk.

Zatim izvadi iz torbice ruž za usne, brzo se namaza, pa dovrši svoju transformaciju u fatalnu ženu tako što je obukla jaknu od crvene kože, koja joj se priljubi uz telo preko majice s dekolteom.

„Ne plašiš se da si malo preterala?“, pecnu je on.

„*Nisam ružna, samo sam tako nafrakana*“, odglumi ona, izvodeći repliku i oponašajući glas Džesike Rabit.*

Onda zavuče u helanke svoje neodoljive, kao nacrtane noge, i izađe iz kola. Metju je isprati pogledom i vide kako zvoni na vratima najveće kuće u ulici. Na skali senzualnosti, Ejpril nije bila daleko od samog vrha – savršene mere, građa gazele, grudi o kojima može samo da se sanja, međutim, ovo oličenje muških fantazija volelo je isključivo žene i javno i snažno isticalo svoju homoseksualnost.

Bio je to, uostalom, jedan od razloga zbog kojeg ju je Metju prihvatio kao cimerku, znajući da među njima nikada neće doći ni do najmanje biseksualnosti. Ejpril je, osim toga, bila zabavna, inteligentna i vragolasta. Naravno, imala je nezgodan karakter, jezik joj je bio kitnjast i bila je spremna na homerovske besove, ali je kao niko umela da se nasmeši njegovoj kćerki, a za Metjua to nije imalo cenu.

Kada je ostao sam, bacio je pogled na drugu stranu ulice. Neka majka je s dvoje dece ukrašavala vrt prazničnim dekoracijama. Tada shvati da za manje od jedne nedelje stiže Božić i ta činjenica izazva kod njega mešavinu tuge i panike. Sa užasom pomisli kako se približava prva godišnjica od Kejtine smrti. Taj zlokobni 24. decembar 2010. godine gurnuo je njegov život u stanje patnje i bespomoćnosti.

Prva tri meseca nakon nesreće njegov bol nije prestajao, uništavajući ga svake sekunde: poput žive rane ili ujeda vampira, isisavao je sav život iz njega. Da bi stavio tačku na tu golgotu, nekoliko puta je razmišljao o radikalnom rešenju: da se baci kroz prozor, da se obesi užetom, proguta pojačan koktel lekova, da ispali metak u glavu... Ali svaki put ga je loša perspektiva koju bi priredio Emili zadržala da pribegne tom činu. Jednostavno nije imao pravo da svojoj kćerki oduzme oca i uništi joj život.

---

* Animirani lik iz filma *Ko je smestio Zeki Rodžeru*. (Prim. prev.)

Revolt koji je osećao prvih nekoliko nedelja najzad je ustupio mesto dugom tunelu tuge. Život je stao, zaglibio se u zlovolji, zaledio se u dugotrajnoj nesreći. Metju nije bio u ratu, on je jednostavno bio slomljen, skrhan bolom, čovek koji je završio sa životom. Gubitak je bio neprihvatljiv. Budućnost više nije postojala.

Po Ejprilinom savetu, ipak se potrudio i priključio jednoj od grupa za podršku. Prisustvovao je jednoj seansi, pokušavajući da rečima iskaže svoju patnju i da je podeli s drugima, ali više nikada nije kročio tamo. Bežeći od lažnog sažaljenja, izolovao se, lutajući kroz život poput fantoma i prepuštajući se višemesečnom udaljavanju od svega, bez planova, uništen.

Ipak, iako se ne može reći da je oživeo, poslednjih nekoliko nedelja činilo mu se da njegov bol polako jenjava. Snovi su i dalje bili teški, ali je na Harvardu stvarao sebi iluziju držanjem časova i učestvovanjem na radnim sastancima s kolegama. Naravno, s manje poleta nego ranije, ali polako je počeo da staje na noge.

Ne bi se moglo reći da se oporavio, više se radilo o tome da je malo-pomalo počeo da prihvata svoje stanje, pomažući se upravo konceptima iz svojih predavanja. Između stoičkog fatalizma i budističke nepostojanosti, sada je prihvatao život kakav jeste: kao nešto veoma privremeno i nestabilno, poput procesa u neprekidnoj evoluciji. Ništa nije bilo nepromenljivo, naročito ne sreća. Život je lomljiv kao čaša, i zbog toga se nije smeo smatrati nečim sigurnim: moglo bi da se desi da traje samo jedan tren.

Počela je da mu se vraća volja za životom preko beznačajnih stvari: šetnja s Emili po sunčanom vremenu, fudbalska utakmica sa studentima, neka šala koju je Ejpril umela tako dobro da smisli. Bili su to prijatni znaci koji su ga podstakli da svoju patnju drži na odstojanju i da izgradi branu koja će obuzdati njegovu tugu.

Ali to izlečenje bilo je krhko. Bol je vrebao, spreman da ga ščepa za gušu. Bilo je dovoljno da ga iznenadi najmanja sitnica pa da se razdraži i da mu se probude neugodna sećanja: ako bi sreo na ulici ženu koja je imala parfem koji je nosila Kejt, ako bi čuo na radiju neku pesmu koja ga je podsećala na srećne dane, ili ako bi video neku fotografiju koju bi pronašao u knjizi...

Ti poslednji dani bili su mučni, najavljivali su ponovni pad. Približavanje godišnjice Kejtine smrti, svi ti ukrasi i užurbanost u pripremi za praznike krajem godine – sve to podsećalo ga je na njegovu ženu.

Već čitavu nedelju svake noći trzao se iz sna, dok mu je srce lupalo i obliavao ga znoj, obuzet istim sećanjem: košmarni film o poslednjim trenucima njegove supruge. Metju je već bio na licu mesta kada je Kejt prebačena u bolnicu, gde njene kolege – ona je bila lekar – nisu više mogle da je ožive. Video je kako mu smrt brutalno odnosi ženu koju je voleo. Imao je pravo na samo četiri godine savršene sreće. Četiri godine dubokog razumevanja, jedva dovoljno vremena da napravi prve korake u priči iznenada prekinutoj. Susret kao što je bio njihov događao se samo jednom, bio je siguran u to. I sama ta pomisao bila mu je nepodnošljiva.

Metju sa suzama u očima primeti kako upravo steže burmu. Duboko uzdahnu i srce poče da mu jače lupa u grudima. Spusti staklo na vratima kamara, potraži tabletu za smirenje u džepu farmerki i stavi je ispod jezika. Lek poče polako da se topi i da mu donosi osećaj hemijske ugodnosti koja mu kroz nekoliko minuta ublaži grozničavost. Zatvori oči, protrlja kapke i duboko uzdahnu. Osećao je potrebu da puši, kako bi se potpuno smirio. Izađe iz auta, zaključa vrata i napravi nekoliko koraka po trotoaru, pa onda zapali cigaretu i povuče dugačak dim.

Grlo mu zahvati opori ukus nikotina. Povrati normalan srčani ritam i već se oseti bolje. Zatvori oči, izloži lice jesenjem povetarcu i poče da uživa u cigareti. Bilo je lepo vreme. Sunce se probijalo kroz grane drveća. U vazduhu se osećao nekakav mir, skoro nestvaran. Ostade tako nepomičan nekoliko trenutaka, pa onda otvori oči. Na kraju ulice formirao se red ljudi ispred jedne od kuća. Radoznalo priđe vikendici, tipičnoj za Novu Englesku. Bila je to prostrana kuća, obložena lamperijom, ukrašena strmim krovom i sa mnogobrojnim prozorima. Ispred nje, na travnjaku je organizovana neka vrsta rasprodaje na otvorenom prostoru. Garažna rasprodaja, karakteristična za ovu zemlju čiji se stanovnici sele više od petnaest puta tokom života.

Metju se umeša među brojne radoznalce koji su kupovali polovnu robu na tih sto kvadratnih metara ledine. Prodajom je rukovodio čovek njegovih godina, ćelavog temena i s malim četvrtastim naočarima koje su isticale namrgođeno lice i nezveren pogled. Obučen u crno od glave do pete, odavao je strogu ozbiljnost kveкера. Pored njega se vrzmao šar-pej i zabavljao se glodanjem gumene koske.

Vreme kada ljudi izlaze s posla bilo je pogodno da se privuče što više radoznalaca koji bi se bacili u potragu za nečim korisnim. Police su bile

prepune neobičnih predmeta: drvena vesla, torba za golf, palica i rukavice za bejzbol, stara gitara marke *Gibson*... Prislonjen uz ogradu, stajao je BMX, nezaobilazni božićni poklon s početka osamdesetih godina prošlog veka, zatim nešto dalje roleri i skejtbord. Metju se nekoliko minuta muvao između štandova i naišao na mnoštvo igračaka koje su ga podsetile na njegovo detinjstvo: jo-jo od svetlog drveta, Rubikova kocka, mastermajnd, frizbi, džinovski plišani vanzemaljac E. T., figurice likova iz *Ratova zvezda*... Cene su bile niske. Očigledno da je prodavac želeo da se brzo otarasi što je moguće većeg broja predmeta.

Metju se baš spremao da napusti mesto rasprodaje kada mu pažnju privuče jedan kompjuter. Bio je to model laptopa *Makbuk pro*, sa ekranom od petnaest inča. Ne baš poslednja verzija tog modela, već prethodna ili ona pre nje. Metju priđe i stade da pregleda mašinu uzduž i popreko. Aluminijumsko kućište je na poledini ekrana imalo samolepljivu plastičnu nalepnicu. Na njoj je bio prikazan neki lik u stilu Tima Bartona: oblikovana i seksepilna Eva, koja u rukama drži logo slavne informatičke marke u obliku jabuke. Na dnu slike mogao se pročitati potpis „Ema L“, što je moglo da znači ime umetnika koji je nacrtao tog lika ili starog vlasnika kompjutera.

Zašto da ne? – pomisli dok je posmatrao etiketu. Njegov stari pauerbuk pokvario se krajem leta. Naravno da je imao kućni PC, ali mu je bio potreban i novi laptop. Ali već tri meseca je neprekidno odlagao taj trošak.

Predmet je bio procenjen na 400 dolara. Suma mu se učini razumnom. To mu je odgovaralo. U tom trenutku nije baš ležao na zlatu. Njegova profesorska plata na Harvardu bila je pristojna, ali je posle Kejtine smrti želeo da po svaku cenu sačuva kuću na Bikon Hilu, iako stvarno više nije imao sredstava za to. Zato je i odlučio da uzme cimerku, ali čak i sa stanarinom koju mu je plaćala Ejpril, isplata kredita gutala je tri četvrtine njegove plate, pa mu je preostajalo malo prostora za manevrisanje. Čak je bio prinuđen da proda svoj kolekcionarski motor: trijumf iz 1957. godine, kojim se nekada toliko ponosio.

Priđe vlasniku kompjutera i pokaza na mak.

„Ovaj kompjuter funkcioniše, zar ne?“

„Ne, služi za ukras... Vrlo je očigledno da funkcioniše, jer da nije tako, ne bih ga prodavao po ovoj ceni! To je stari laptop moje sestre, ali sam formatirao hard-disk i reinstalirao operativni sistem. Kao nov je.“